

UNDERVISNINGSMATERIALE

B O G E N O M
GRUND
LOVEN

Samtalespørgsmål, idéer til øvelser og en quiz.
Materialet er primært tiltænkt udskolingens,
men nogle af spørgsmålene kan bruges
helt ned til 4. klassetrin.

God fornøjelse!

OPGAVER TIL **BOGEN OM GRUNDLOVEN**

SAMTALESPØRGSMAÅL	3
”Lyse ideer i en mørk tid”	4
”Kampen for et demokrati”	4
”Magt skal deles”	5
”Hvad har vi ret til?”	5
”Retten til at være menneske”	7
”Grundlovens fremtid”	7
ØVELSER	8
Grundlovstalen	9
Tegning til rumvæsner	9
Tidsmaskinen – et rollespil	9
Avisforside	10
Kogebogen – opskrift på et demokrati	10
Podcast ”Grundlovens kvinder”	10
QUIZ!	11
Spørgsmål	12
Svar	14
Resultater	14

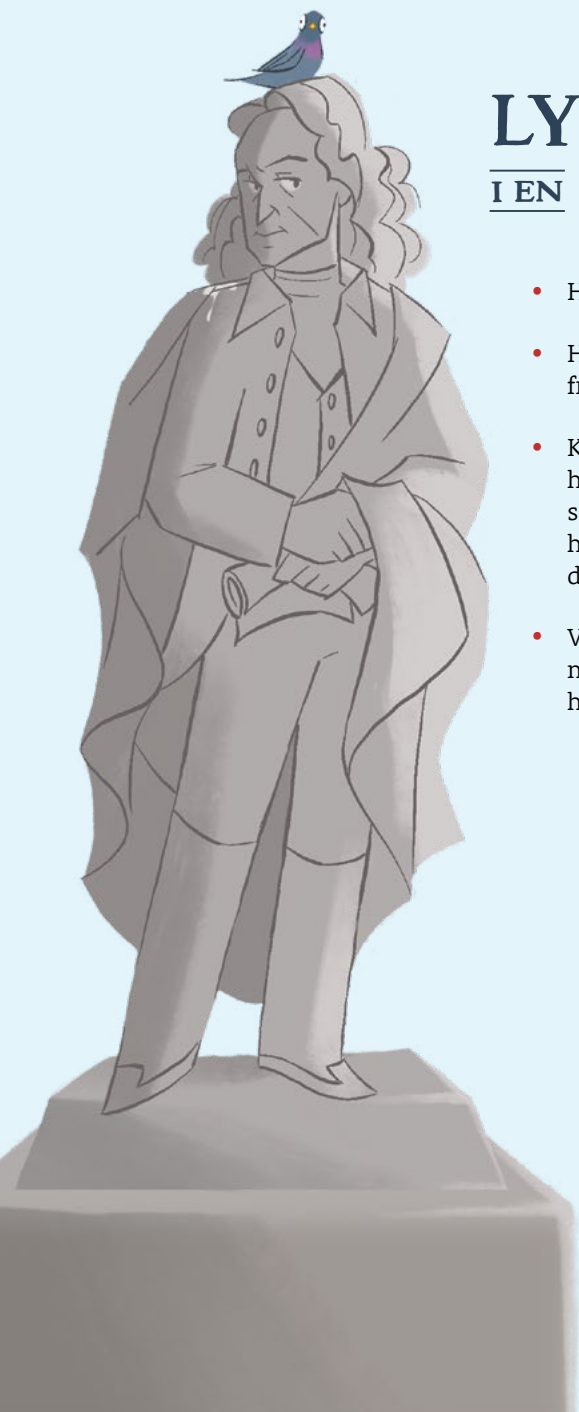

SAMTALESPØRGSMAÅL

Spørgsmålene på de følgende sider kan bruges til at drøfte aspekter ved grundloven på klassen eller i grupper, men kan også bruges til en aflevering.

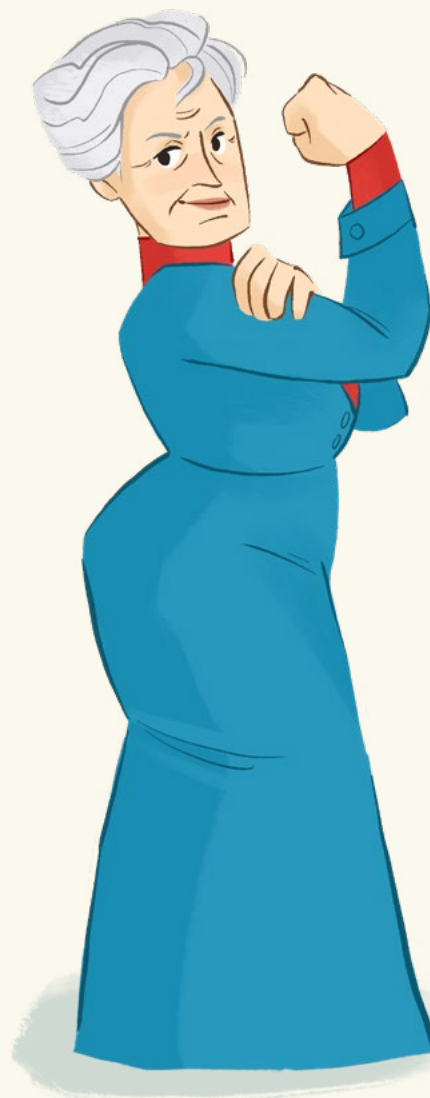

Demokrati er
samtale

LYSE IDEER I EN MØRK TID

- Hvornår oplever du, at du har frihed?
- Hvornår oplever du, at du ikke har frihed?
- Kant siger: "Gør ikke imod andre, hvad du ikke ønsker gjort imod dig selv." Kan du komme i tanke om en handling, du ikke ønsker gjort imod dig?
- Voltaire siger, at det er vigtigt, at vi må være uenige med hinanden. Har han ret?

KAMPEN FOR ET DEMOKRATI

- Kender du nogen voksne, som, hvis de havde levet i 1849, ikke måtte få lov til at stemme?
- Er det vigtigt, at dem, man stemmer på, også er dem, der laver lovene?
- Det er ikke en god ide at bruge vold til at vise, man er utilfreds med dem, der har magten. Hvordan kan man så vise utilfredshed?
- Er der noget, som mænd kan gøre, som kvinder ikke kan?
- Er der noget, som kvinder kan gøre, som mænd ikke kan?
- Hvad vil det sige, at der er ligestilling?
- Har du oplevet ikke at have adgang til noget, du gerne ville deltage i, på grund af dit køn?
- Hvornår ved man, at der er ligestilling mellem mænd og kvinder?

MAGT SKAL DELES

- Hvad kan ske, hvis én person har al magten i et samfund?
- Hvornår ved man, at der er lighed for loven i et samfund? Kom med et eksempel.
- Hvornår ved man, at der ikke er lighed for loven i et samfund? Kom med et eksempel.
- Hvorfor er journalistens arbejde vigtigt?
- Hvad kunne der ske i Danmark, hvis vi ikke havde en fri presse?
- Hvordan kan man vide, om de nyheder man får, er sande eller fake news?

HVAD HAR VI RET TIL?

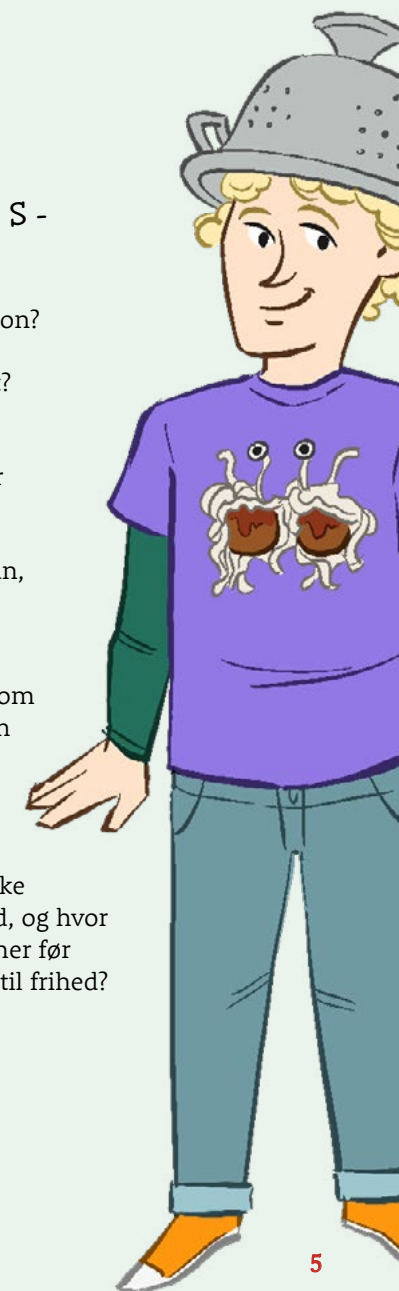
YTRINGSFRIHED

- Har du prøvet at være med til at stemme om noget? Hvis ja, var der en samtale om det, I skulle stemme om, inden du afgav din stemme?
- Hvornår har du sidst brugt din ytringsfrihed?
- Hvad ville ske med demokratiet, hvis folket ikke havde ytringsfrihed?
- Hvorfor er det vigtigt, at der er grænser for ytringsfriheden? Kom gerne med et eksempel.

RELIGIONS- FRIHED

- Hvad er en religion?
- Tror du på noget?
- Hvordan ved man, at man har religionsfrihed?
- Hvordan ved man, at man ikke har religionsfrihed?
- Hvad mener du om forholdet mellem folkekirken og staten?
- Kender du et land, hvor der ikke er religionsfrihed, og hvor religionen kommer før den enkeltes ret til frihed?

HVAD HAR VI RET TIL?

EJENDOMSRET

- Hvordan vil det være at bo i Danmark, hvis ikke vi havde ejendomsretten?
- Hvad synes du, at du skal have lov til at eje uden at skulle dele med nogen?
- Er der noget i Danmark, der ikke kan ejes af en enkelt person?
- Hvad synes du, familien Pedersen skal have i erstatning?
- Hvornår er noget til "det fælles bedste", så en borgers ejendomsret skal begrænses? Kom med et eksempel.

FORSAMLINGSFRIHED

- Hvis du skulle demonstrere for/imod noget, hvad skulle det så være?
- Har du prøvet at være med til en demonstration? Hvorfor demonstrerede I?
- Hvad er fordelen ved at samle sig i en større gruppe, når man skal have opmærksomhed på sin sag?
- Kan du komme på et eksempel på, at forsamlingsfrihed har ændret et lands lov?
- Kan du komme på et eksempel på en demonstration, der ville være forbudt ifølge grundloven?

FORENINGSFRIHED

- Er du medlem af en forening, eller kender du en, som er?
- Hvad er fordelen ved at være medlem af en forening?
- Har du et eksempel på, at en forening har påvirket lovgivningen?
- Har du et eksempel på en forening, der ville være forbudt ifølge grundloven?

RETTE TIL AT VÆRE MENNESKE

- Kendte du til Hitler og nazismen, før du læste dette kapitel?
- Hvilke rettigheder mener du, at alle mennesker skal have?
- Se på side 70-71 og udvælg tre rettigheder, du synes er særlig vigtige. Begrund dit valg.
- Kan du komme på ét eller flere eksempler fra denne bog, hvor en menneskerettighed er blevet overtrådt?
- Har du hørt om steder i verden, hvor menneskerettigheder er blevet overtrådt? Kom med et eksempel.

GRUNDLOVENS FREMTID

- Hvad har overrasket dig mest i denne bog?
- Hvad synes du var mest spændende at høre om?
- Hvad synes du var kedeligst?
- Hvad vidste du i forvejen om grundloven, inden du gik i gang med bogen?
- Er der noget, du undrer dig over?
- Hvad synes du har været sværest at forstå?
- Kan vi gøre vores grundlov endnu bedre, eller er den god nok, som den er?
- Er der nogle udfordringer i dag, som ikke var der i "gamle dage", der betyder, at nye paragraffer skal med?

SÅ ER DER ØVELSER!

Man kan lave mange inspirerende øvelser med afsæt i Bogen om grundloven. Se nogle idéer på de følgende sider og find selv på flere!

Alle må være med. Også fruentimmere!

GRUNDLOVS- TALEN

Du/I er blevet inviteret til at holde en grundlovstale på grundlovsdagen den 5. juni. Skriv en tale om, hvorfor grundloven er vigtig, og hvordan vi kan passe på den.

Alternativ: Skriv en grundlovstale, hvor du/I vælger at fremhæve én af følgende rettigheder:

- Ytringsfriheden
- Religionsfriheden
- Forsamlingsfriheden
- Foreningsfriheden
- Ejendomsretten

Produkt: Talen kan enten holdes på klassen eller afleveres til læreren.

TEGNING TIL RUMVÆSNER

En UFO lander i Danmark. Nogle rumvæsner træder ud af UFO'en og kigger sig forvirret omkring. De taler et mærkeligt sprog, og I kan ikke kommunikere med hinanden. Ved hjælp af håndbevægelser og simple tegninger forstår I dog, at de er interesseret i at høre om demokratiet i Danmark.

Hjælp rumvæsnerne til at blive kloge på demokratiet i Danmark ved hjælp af tegninger. I må ikke bruge skrift, da rumvæsner ikke kan læse menneskebogstaver.

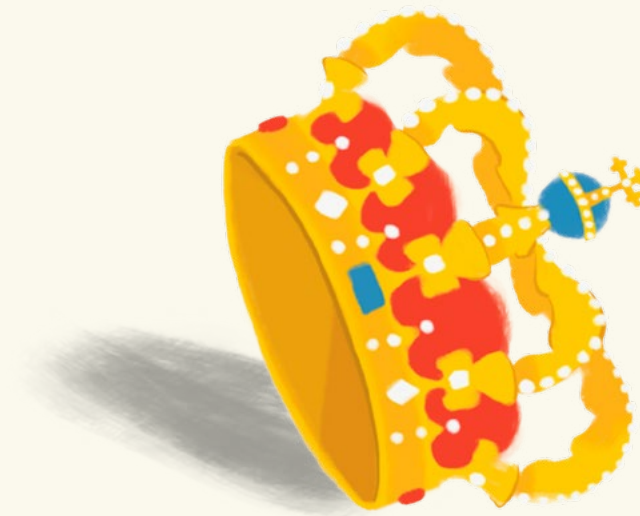
Produkt: Tegningerne udstilles til en "demokrati-ferisering".

TIDSMASKINEN – ET ROLLESPIL

I har opfundet en tidsmaskine og rejser tilbage i tiden, til dengang Danmark var styret af en enevældig konge. Overbevis kongen om, at han skal afgive sin magt og indføre en demokratisk grundlov. Kongen vælges i gruppen eller spilles af læreren.

Produkt: Rollespillet fremføres på klassen.

AVIS- FORSIDE

Lav en avisforside, der indeholder, hvad du/I synes, er de vigtigste pointer fra Bogen om grundloven. Find evt. inspiration fra "Grundlovs-Nyt" på side 35 i bogen.

Produkt: Avisforsiden fremlægges for klassen.

KOGEBOGEN – OPSKRIFT PÅ ET DEMOKRATI

Lav en "opskrift" på et demokrati. Find ud af, hvilke "ingredienser" (fx rettigheder, valg, fri presse m.m.) der skal i retten. Udarbejd opskriften, som var det en ret i en kokebog og giv retten et navn.

Produkt: Opskriftsamlingen "udgives" i en kokebog på klassen.

PODCAST "GRUNDLOVENS KVINDER"

Producer en podcast med følgende gæster i studiet:

- Johanne Meyer
- Dronning Margrethe
- Louise Christine Rasmussen a.k.a. Grevinde Danner
- Selvvalgt dansk kvinde, som har/har haft historisk betydning for demokratiet

Værten stiller gæsterne – der spilles af elever – spørgsmål, der relaterer sig til deres oplevelser med grundlovens historie. Gæsterne svarer ud fra deres erfaringer og synspunkter.

Alternativ: Andre centrale personer fra Bogen om grundloven bruges i stedet for dem, der er nævnt herover. Titel på podcast ændres til det relevante.

Produkt: En podcast.

Bob bob bob ...
Hvornår var det
nu, det var..?

DEN STORE GRUNDIGE GRUNDLOVS QUIZ!

Åhh. Bare
jeg vinder!

Hvor godt sidder grundloven fast?
Tag quizzen og find ud af,
om du er grundlovsekspert!

1. Hvilken styreform har vi i Danmark?

- a) Enevældigt styre
- b) Direkte demokrati
- c) Repræsentativt demokrati

Hint: Se side 18 i bogen

2. Hvornår fik vi den første grundlov i Danmark?

- a) 5. maj 1945
- b) 5. juni 1849
- c) 4. juli 1776

Hint: Se side 15 i bogen

3. Hvad kaldes de tre magtformer i magtens tredeling?

- a) Den udøvende, den lovgivende, den dømmende
- b) Den udøvende, den afstemmende, den dømmende
- c) Den kontrollerende, den lovgivende, den dømmende

Hint: Se side 30-31 i bogen

4. Hvad tabte Danmark til Tyskland ved krigen i 1864?

- a) Bornholm
- b) Sønderjylland
- c) Grønland

Hint: Se side 20 i bogen

5. Hvilken politiker kæmpede imod kvinders ret til stemmeret, da han mente kvinder var "for følsomme"?

- a) Johan Struensee
- b) Orla Lehmann
- c) Carl Plough

Hint: Se side 24 i bogen

6. Hvilken konsekvens fik indførelsen af "den gennemsete grundlov" i 1866?

- a) Færre fik stemmeret
- b) Kongehuset blev afskaffet
- c) Flere fik stemmeret

Hint: Se side 21 i bogen

7. Hvad reddede J.B.S. Estrup fra at blive dræbt på åben gade i 1885?

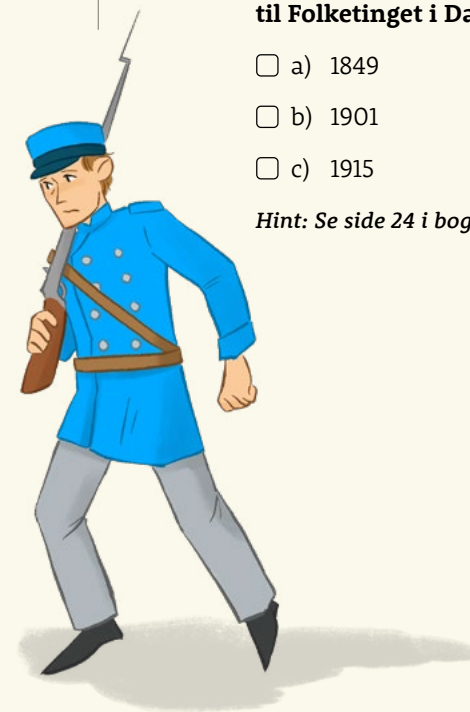
- a) Han slog pistolen ud af hånden på attentatmanden med sin stok
- b) Patronen ramte en knap på hans frakke
- c) Han råbte så højt og vredt af attentatmanden, at denne blev bange og løb sin vej

Hint: Se side 23 i bogen

8. Hvornår fik kvinder stemmeret til Folketinget i Danmark?

- a) 1849
- b) 1901
- c) 1915

Hint: Se side 24 i bogen

9. **Hvad kaldes monarkiet (kongehuset) i Danmark i dag?**

- a) Et enevældigt monarki
- b) Et konstitutionelt monarki
- c) Et royalt monarki

Hint: Se side 15 i bogen

10. **Hvem står bag citatet "Demokrati er samtale"?**

- a) Hal Koch
- b) Orla Lehmann
- c) Dronning Margrethe

Hint: Se side 41 i bogen

11. **Hvordan kom Hitler til magten i Tyskland?**

- a) Han arvede magten efter sin far
- b) Han brugte demokratiet og fik folket til at stemme på sig
- c) Han tvang sig til magten med vold og magt

Hint: Se side 63 i bogen

12. **Hvilken af nedenstående er ikke en grundlovssikret rettighed i Danmark?**

- a) Foreningsfrihed
- b) Bevægelsesfrihed
- c) Religionsfrihed

13. **Hvad var én af konsekvenserne for jøderne i Tyskland, da Nürnberglovene blev indført i 1935?**

- a) De må ikke gifte sig med ikke-jøder
- b) De måtte ikke køre bil
- c) De måtte ikke spise kød

Hint: Se side 65 i bogen

14. **Hvilken grundlovssikret rettighed blev i en periode begrænset under COVID-19-pandemien?**

- a) Ytringsfriheden
- b) Forsamlingsfriheden
- c) Ejendomsretten

Hint: Se side 73 i bogen

15. **Medierne kaldes den fjerde statsmagt. De skal vogte over de øvrige magtformer og informere offentligheden om eventuelt magtmisbrug. Hvilket dyr bruges til at illustrere den fjerde statsmagt?**

- a) Løve
- b) Ørn
- c) Hund

Hint: Se side 34 i bogen

DE RIGTIGE SVAR

1. c
2. b
3. a
4. b
5. c
6. a
7. b
8. c
9. b
10. a
11. b
12. b
13. a
14. b
15. c

RESULTATER

1-5 rigtige

Okay, du er ikke grundlovsekspert. Endnu!
Men du er på rette vej, og der er ikke så langt
til næste niveau ...

6-10 rigtige

Det kører da helt OK for dig. Du har fat i
mange ting om grundloven, og du kan nemt
få styr på resten.

11-15 rigtige

What! Du er for sej! Nej, du er faktisk
vanvittig mega overdrevet sej, og du fortjener
en klapsalve, fordi du ved så meget om
grundloven.

